

2023

ROČNÍ ZPRÁVA O HODNOCENÍ VÝKONU REGIONÁLNÍCH FUNKCÍ KNIHOVEN VE ZLÍNSKÉM KRAJI

14 15
BATŮV INSTITUT

KRAJSKÁ KNIHOVNA
FRANTIŠKA BARTOŠE
VE ZLÍNĚ
PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE

Zlínský kraj bez hranic

Krajská knihovna Františka Bartoše ve Zlíně

Únor 2024

Foto na obálce: nejmenší děti s maminkami v Knihovně Boženy Benešové Napajedla

Obsah

Úvod

Výkon regionálních funkcí na krajské úrovni zajištěný krajskou knihovnou

Zajištění výkonu regionálních funkcí v jednotlivých regionech

Jednotlivé standardy regionálních funkcí a číselné ukazatele plnění ve Zlínském kraji

Hodnocení ekonomických ukazatelů

Celkové zhodnocení

Přílohy:

Statistický výkaz výkonu regionálních funkcí – Sumář za Zlínský kraj (krajská a pověřené knihovny)

Vyúčtování finančních prostředků na výkon regionálních funkcí – Sumář za Zlínský kraj

Statistický výkaz výkonu regionálních funkcí – Knihovna Kroměřížska, Kroměříž

Statistický výkaz výkonu regionálních funkcí – KBBB, Uherské Hradiště

Statistický výkaz výkonu regionálních funkcí – MVK, Vsetín

Statistický výkaz výkonu regionálních funkcí – KKFBZ, Zlín

Úvod

Tato zpráva je zpracována v souladu s Metodickým pokynem Ministerstva kultury ČR k zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven a jejich koordinaci na území ČR. Údaje v ní jsou převzaty ze zpráv a výkazů o výkonu regionálních funkcí v roce 2023 krajské a pověřených knihoven Zlínského kraje. Zajištění výkonu regionálních funkcí (dále RF) se řídí Zásadami zajištění regionálních funkcí knihoven ve Zlínském kraji.

V roce 2023 zajišťovaly výkon RF ve Zlínském kraji tři knihovny pověřené výkonem RF a krajská knihovna s celkovým počtem pracovních úvazků 18,26. Krajská knihovna Františka Bartoše ve Zlíně (KKFBZ), plnila a koordinovala výkon RF pro 382 knihoven ve Zlínském kraji tak, jak jsou definovány v § 11 odst. 4 knihovního zákona č. 257/2001 Sb. Pro okres Zlín vykonávala RF KKFBZ. Tak jako v minulých letech pověřila KKFBZ výkonem RF pro základní knihovny:

- pro okres Kroměříž Knihovnu Kroměřížska – příspěvkovou organizaci (KK),
- pro okres Uherské Hradiště Knihovnu Bedřicha Beneše Buchlovana, příspěvkovou organizaci (KBBB),
- pro okres Vsetín Masarykovu veřejnou knihovnu Vsetín (MVK).

Krajská knihovna je spolu s pověřenými knihovnami garantem plnění cílů RF v kraji, jimiž jsou koordinace odborných knihovnických činností a cílená dělba práce, zachování a rozvíjení vazeb mezi knihovnami v jednotlivých okresech i v rámci celého Zlínského kraje, vzájemné sdílení informačních zdrojů a služeb, udržení odborného standardu služeb a zajištění jejich dostupnosti, garance průběžné aktualizace knihovního fondu veřejných knihoven regionu, účelné využití vložených veřejných finančních prostředků a zajištění kvalifikačního růstu pracovníků knihoven (jejich celoživotní vzdělávání).

Výkon regionálních knihovnických služeb byl v roce 2023 zaměřen na naplňování cílů nové **Koncepce rozvoje regionálních funkcí knihoven ve Zlínském kraji na období 2023–2027**, kterou KKFBZ ve spolupráci s pověřenými knihovnami dokončila začátkem roku 2023.

Krajská a pověřené knihovny zajišťovaly pro obsluhované knihovny Zlínského kraje tyto **regionální funkce**: nákup, zpracování, distribuci výměnných souborů, metodickou a konzultační činnost, pomoc při zavádění nových informačních technologií, vzdělávání knihovníků, statistiku, zpracování knihovních fondů zakoupených z prostředků obcí a podporu vzdělávacích, kulturních a komunitních aktivit v knihovnách.

KKFBZ přímo vykonávala metodickou a konzultační činnost, vzdělávání knihovníků, porady, statistiku a další nezbytné činnosti napomáhající rozvoji veřejných knihovnických a informačních služeb ve Zlínském kraji.

Ve čtyřech okresech Zlínského kraje byl zajištěn výkon RF také spoluprací s provozovateli profesionálních knihoven. Ve smlouvách uzavřených s provozovateli profesionálních knihoven jsou vymezeny vybrané RF, které zajišťují jimi zřizované knihovny na základě objednávky knihovnických služeb pro neprofesionální knihovny. Jednalo se o tyto vybrané RF: zpracování statistiky, metodická a konzultační činnost, nákup knihovních fondů z prostředků obcí a v okresech Kroměříž a Zlín i zpracování knihovních fondů zakoupených z prostředků obcí, pomoc při aktualizaci a revizi knihovních fondů a pomoc při tvorbě nebo aktualizaci webové stránky knihovny.

Jeden ze standardů výkonu RF knihoven je **Podpora vzdělávacích, kulturních a komunitních aktivit v knihovnách** s cílem podpořit transformaci knihoven na informační, vzdělávací, kulturní a komunitní centra obcí. Díky mimořádné dotaci Zlínského kraje byly knihovny zapojovány do projektu Bookstart – S knížkou do života a uskutečnily se komunitní akce v knihovnách kraje. Podrobně jsou tyto činnosti popsány v kap. *Jednotlivé standardy RF a číselné ukazatele plnění ve Zlínském kraji*.

Pracovnice útvaru spolupracovaly při přípravě **e-learningového kurzu Minimum obecního knihovníka**, jehož příprava i pilotní běh byl podpořen dotací MK ČR z VISK 1. KKFBZ získala dotaci z Národního plánu obnovy na **projekt Rozvoj kompetencí pracovníků kultury Zlínského kraje**. Podrobně v kap. *Výkon regionálních funkcí na krajské úrovni zajištěný krajskou knihovnou*.

Výkon regionálních funkcí na krajské úrovni zajištěný krajskou knihovnou

Poradenská a konzultační činnost

- Začátkem roku 2023 byl vytvořen metodický pokyn KKFBZ Zásady účtování a evidence regionálních funkcí v roce 2023 a vypracována Roční zpráva o hodnocení výkonu regionálních funkcí ve Zlínském kraji v roce 2022. Zpráva byla předána zřizovateli KKFBZ, odeslána Národní knihovně ČR a zveřejněna na webových stránkách KKFBZ.
- Na základě statistických údajů z knihoven kraje bylo provedeno vyhodnocení plnění standardu veřejných knihovnických a informačních služeb (VKIS) za předchozí rok a zveřejněno na internetových stránkách KKFBZ.
- Uskutečnila se kontrola výkonu RF pověřených knihoven podle zaslaných písemných podkladů ve Zprávách o výkonu regionálních funkcí za 1. pololetí 2023. Kontroly výkonu a vykazování RF proběhly ve 2. pololetí ve všech pověřených knihovnách. Další kontroly se zaměřily na příjem výkonu regionálních funkcí knihoven v 10 obsluhovaných knihovnách Zlínského kraje (Holešov, Němčice, Kostelec u Holešova, Lechotice, Liptál, Pozděchov, Zděchov, Březolupy, Bílovice, Kněžpole).
- Útvar regionálních služeb knihovnám Zlínského kraje poskytl 87 metodických návštěv a 134 konzultací. Z toho proběhlo 55 jednání se zástupci obcí.
- Útvar ve spolupráci s Odborem kultury Zlínského kraje KKFBZ připravil jedenáctý ročník **krajského ocenění knihoven a knihovníků kraje**. Cílem celé akce bylo upozornit na práci veřejných knihoven a jejich přínos k rozvoji knihovnických a informačních služeb a ocenit mimořádnou práci knihovníků. Soutěž se konala pod záštitou Zuzana Fišerové, členky Rady Zlínského kraje pro oblast školství a kultury. Knihovny i jednotlivci mohli nominovat občane ČR starší 18 let, odborná veřejnost, zástupci zřizovatelů a provozovatelů knihoven. KKFBZ obdržela 24 nominací. Vyhodnocení nejlepších knihoven proběhlo ve dvou kolech. V prvním kole byly knihovny hodnoceny podle kvantitativních ukazatelů (statistické výsledky, plnění standardů VKIS) a nejlepší knihovny postoupily do druhého kola. Vybrané knihovny byly navštíveny odbornou komisí, která hodnotila jejich vzhled, péči o knihovní fond a posuzovala jejich mimořádné aktivity. Slavnostní předání ocenění se uskutečnilo 17. 10. 2023 v sídle kraje za účasti představitelů obcí, Zlínského kraje, knihoven a zástupců kulturní sféry. Ocenění obdržely tyto knihovny:
  - Městská knihovna Bystřice pod Hostýnem
  - Místní knihovna Ořechov
  - Městská knihovna Valašské Meziříčí
  - Místní knihovna obce Halenkovicea čtyři vybrané knihovnice: Zdeňka Chmelařová (Obecní knihovna na Rusavě), Antonie Náplavová (Místní knihovna Polešovice), Marcela Kulišťáková (Místní knihovna v Prostřední Bečvě) a Silvie Minaříková (Obecní knihovna v Bohuslavicích u Zlína).

Místní knihovna obce Halenkovice – Knihovna roku 2023

Městská knihovna Valašské Meziříčí

Místní knihovna Ořechov

Městská knihovna Bystřice pod Host. – Komiksová zašívárna

Společné foto všech oceněných

- Krajská metodička pracovala jako členka krajské hodnotící komise v rámci soutěže Vesnice roku. Komise navštívila knihovny osmi obcí a bylo provedeno jejich hodnocení podle kritérií vytvořených oborovou organizací SKIP. *Diplom za Vesnickou knihovnu Zlínského kraje* získala obec **Rokytnice**. Obec kromě knihovny v Rokytnici provozuje také pobočku v části obce Kochavec, obě knihovny vykazují dlouhodobě výborné výsledky. Do celostátního kola soutěže Knihovna roku byla po dohodě se starostou obce Rokytnice a členy komise pro ocenění Knihovna Zlínského kraje nominována **Místní knihovna obce Halenkovice**, která prošla v nedávné době celkovou rekonstrukcí. Tato knihovna v celostátní soutěži MK ČR uspěla a stala se **Knihovnou roku 2023**.

Předání ocenění Knihovna roku Místní knihovně obce Halenkovice v Zrcadlově kapli Klementina

- KKFBZ připravovala se Zlínským krajem a ve spolupráci s pověřenými knihovnami návrh zajištění financování výkonu RF v roce 2024. Koncem roku s pověřenými knihovnami uzavřela Smlouvy o přenesení regionálních funkcí na vybranou základní knihovnu pro rok 2023.
- Útvar úzce spolupracoval s Národní knihovnou, Sekcí SDRUK pro regionální funkce, Sekcí veřejných knihoven SKIP, Sekcí vzdělávání SKIP a dalšími knihovnami v systému knihoven ČR.

Standard byl naplněn.

Statistika

- KKFBZ provedla sumarizaci 12 statistických výkazů za veřejné knihovny Zlínského kraje do čtyř krajských sumářů za neprofesionální knihovny, profesionální knihovny, pověřené knihovny a krajskou knihovnu.
- Ze statistických dat zpracovala a vydala publikaci „Knihovny Zlínského kraje. Činnost a výsledky veřejných knihoven v roce 2022“. Publikaci obdržely všechny krajské knihovny v České republice, provozovatelé knihoven, knihovny ve Zlínském kraji a členové Zastupitelstva Zlínského kraje.

Standard byl naplněn.

Vzdělávání, semináře, porady

Vzdělávání knihovníků ve Zlínském kraji v roce 2023 zajišťovala KKFBZ ve svém vzdělávacím centru. Kurzy byly realizovány tradičně z příspěvku na regionální funkce knihoven ZK, z dotace MK ČR VISK 2 a především z dotace v rámci Národního plánu obnovy (dva projekty).

V roce 2023 proběhlo **50 vzdělávacích akcí pro knihovníky**, jejichž pořadatelem byla Krajská knihovna Františka Bartoše ve Zlíně a jichž se zúčastnilo 1217 pracovníků kulturních a pedagogických institucí.

V rámci projektu z Národního plánu obnovy – **Využití technologií v kreativním vzdělávání kulturních a pedagogických pracovníků Zlínského kraje** – bylo realizováno 16 kurzů, kterých se zúčastnilo 187 pracovníků kulturního a kreativního sektoru a pedagogů škol Zlínského kraje. V kurzech získali dovednosti a metodické znalosti pro ovládání různých technologických zařízení využitelných při kreativní práci s dětmi a mládeží.

18 kurzů bylo realizováno v rámci druhého projektu z Národního plánu obnovy – **Rozvoj kompetencí pracovníků kultury Zlínského kraje**. Těchto školení se zúčastnilo 377 pracovníků. Cílem projektu bylo rozšíření znalostí a dovedností pracovníků kultury Zlínského kraje prostřednictvím vzdělávacích kurzů z oblasti manažerských, komunikačních a digitálních dovedností. Projektu předcházel elektronický dotazník zájmu o typy kurzů, který byl adresovaný ředitelům a vedoucím kulturních institucí Zlínského kraje. Největší zájem projevil pracovníci těchto organizací o kurzy manažerské a kurzy komunikačních dovedností. Z tohoto důvodu byly do nabídky zařazeny právě tato školení. KKFBZ zajistila externí odborné lektory s dostatečnou kvalifikací. Pro lepší dostupnost školení byly některé z kurzů organizovány nejen ve Zlíně ale i v jiných větších městech Zlínského kraje – v Kroměříži, v Uherském Hradišti a ve Vsetíně. Z tohoto projektu se uskutečnily tyto kurzy:

- Rovnováha mezi pracovním a soukromým životem (Kroměříž, Uherské Hradiště, Vsetín a Zlín)
- Manažerské dovednosti v praxi I. a II.
- Komunikace v prostředí kulturních organizací (Kroměříž, Uherské Hradiště, Vsetín a Zlín)
- Pracovní právo aktuálně
- Kybernetická bezpečnost
- Kulturní organizace a jejich vztahy s veřejností
- Komunikace napříč generacemi
- Pracovní právo pro vedoucí, personalisty a nejen pro ně
- Spolupráce skrze digitální technologie: nástroje pro komunikaci, kooperaci a koordinaci
- AI revoluce: umělá inteligence jako příležitost i hrozba pro společnost

V rámci vzdělávání knihovníků se uskutečnilo 7 kurzů informačních a komunikačních technologií (ICT), které byly financovány z programu MK ČR VISK 2 – Mimoškolní vzdělávání knihovníků a z rozpočtu KKFBZ (35 hodin, 125 účastníků):

- Vytváříme pokročilé prezentace
- Pravopis levou zadní
- Design služeb pro knihovny
- Trendy na sociálních sítích
- Efektivní vizualizace dat
- Péče o knihovní fond
- Zásady bezpečnosti při práci s moderními technologiemi

Kromě toho byly pro knihovníky kraje uspořádány kurzy s knihovnickou problematikou.

- Komunikace v prostředí knihovny
- Nemáte čas na knihy? Zkuste audioknihy!
- 17. setkání knihovníků a starostů obcí okresu Zlín
- Elektronické služby knihoven VII.
- Americká literatura v českých překladech
- Inspirační seminář Bookstart
- Současná portugalsky psaná literatura
- Seminář pro knihovníky okresu Zlín

Celkem se těchto odborných akcí zúčastnilo 528 účastníků.

Celkem bylo obslouženo 155 veřejných, univerzitních, vědeckých a jiných knihoven České republiky, kulturních organizací včetně muzeí, divadel a galerií, a také škol a univerzit.

Pracovnice útvaru spolupracovaly při přípravě e-learningového kurzu **Minimum obecního knihovníka**, jehož příprava i pilotní běh byl podpořen dotací MK ČR z VISK 1. V rámci projektu proběhlo pilotní testování kurzu ve Zlínském kraji tak, aby mohl být kurz v roce 2024 nabídnut zdarma k zrcadlení do ostatních krajů České republiky. Kurz se skládá z 10 modulů s časovou dotací 3 hodiny na každý modul, kurz tedy trvá 10 týdnů. Každý týden je otevřen jeden modul, který je zakončen povinným testem. Obsahem jednotlivých modulů jsou výukové texty doplněné o videa, odkazy a studijní materiál ke stažení. Metodičky spolupracovaly při přípravě a natáčení 10 výukových videí. Kurz byl prezentován ostatním knihovnám ČR na celostátní konferenci Regionální funkce knihoven dne 23. 11. 2023 v Pardubicích. Pilotního kurzu v délce 30 hodin se zúčastnilo 26 účastnic z malých knihoven kraje.

S knížkou do života – Inspirační seminář

Konference elektronické služby knihoven VII

17. setkání starostů obcí a knihovníků okresu Zlín

Kurz Nástroje marketingové komunikace

Útvar regionálních služeb knihovnám Zlínského kraje dále připravil a případně se podílel na těchto seminářích a odborných akcích:

- *17. setkání starostů obcí a knihovníků okresu Zlín* (12. 4., 79 účastníků). Tradiční setkání se tentokrát uskutečnilo v Městské knihovně Josefa Čižmáře ve Vizovicích. Účastníci se dozvěděli jak prodávat a propagovat knihovnu, jak podporovat komunitní roli knihoven ve Zlínském kraji a jak vytvářet obecní zpravodaje. Představily se knihovny v Dolní Lhotě a ve Vizovicích.
- *Elektronické služby knihoven VII.* (16. a 17. 5., 203 účastníků). Akce byla podpořena dotací SKIP, v rámci společného projektu do programu Knihovna 21. století. Konference se konala ve spolupráci s Knihovnou Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně. Zazněly příspěvky týkající se děl nedostupných na trhu, digitalizace, půjčování audioknih a e-knih, novinek v knihovnických systémech, spolupráce knihoven a škol apod. Významným tématem konference byla umělá inteligence.
- *S knížkou do života – Inspirační seminář* (27. 9. 2023, 65 účastníků). Seminář byl určen všem knihovníkům, kteří zvažují účast v projektu, i těm, kteří již projekt realizují a potřebují načerpat další inspiraci nebo si vyměnit zkušenosti. Rovněž byly prezentovány ukázky dobré praxe. Akce se zúčastnilo 65 knihovníků.
- *Seminář pro knihovníky okresu Zlín* (29. 11. 2023, 37 účastníků). Na semináři zazněly příspěvky zaměřené na různé způsoby cenzury a regulace textů určených pro děti a mládež od 19. stol až do současnosti, na komunitní roli knihoven apod.

Dále byly pro knihovny krajskou knihovnou uspořádány:

- 3 porady ředitelů a odborných pracovníků pověřených knihoven ve Zlínském kraji (23. 3., 21. 9. a 8. 12.). Porady byly věnovány hodnocení činnosti knihoven, komunitní roli knihoven a její podpoře v malých v knihovnách, novým knihovním standardům a dalším aktuálním tématům.
- Uskutečnily se dvě porady metodiček krajské a pověřených knihoven (16. 6. a 12. 12.).
- 4 porady pro profesionální knihovníky okresu Zlín.

Standard byl naplněn – Ve standardu VKIS je stanovený počet hodin pro vzdělávání profesionálních knihovníků 48 hodin a pro vzdělávání neprofesionálních knihovníků 8 hodin. Krajská knihovna uspořádala vzdělávací akce pro knihovníky kraje v takovém rozsahu, aby mohli standard splnit.

Zajištění výkonu regionálních funkcí v jednotlivých regionech

Okres Kroměříž

V okrese Kroměříž zajišťovala a koordinovala výkon RF pro 106 zaregistrovaných základních knihoven a poboček těchto knihoven Knihovna Kroměřížska. Na poskytování regionálních služeb v regionu se podílely také tyto profesionální knihovny: **Městská knihovna v Bystřici pod Hostýnem** (obsluhuje 11 knihoven), **Městská knihovna Holešov** (obsluhuje 17 knihoven) a **Městská knihovna Morkovice** (obsluhuje 9 knihoven). V roce 2023 bylo nově vytvořeno středisko Hulín – regionální služby pro pět neprofesionálních knihoven zajišťuje a poskytuje **Městská knihovna v Hulíně**.

Poskytování knihovnických a informačních služeb v rámci RF pro neprofesionální knihovny středisek Chropyně, Kroměříž, Kvasice, Koryčany a Zdounky zajišťovala **Knihovna Kroměřížska** (64 knihoven, z toho 35 neprofesionálních).

Výkonem RF Knihovna Kroměřížska podporovala činnost registrovaných knihoven v okrese, pomáhala zajistit kvalitu knihovnických služeb a zajistit dostupnost veřejných knihovnických a informačních služeb občanům kroměřížského okresu, zajišťovala informovanost knihovníků i zřizovatelů knihoven v oboru knihovnické práce.

V rámci dotačního programu **VISK 3** získaly pro rok 2023 dotaci tyto knihovny: Knihovna Kroměřížska – Technologické centrum, Městské kulturní středisko Holešov – Bezpečnostní hardware nové generace, město Koryčany – Bibliobox rozšíření služeb čtenářům, Městské kulturní centrum Hulín – Rozšíření rozvoje programátorství v rámci vzdělávání v knihovně, obec Kvasice – Nákup automatizovaného knihovního systému, obec Zdounky – Přejít na nový systém, z Clavius za moderní a bezpečný Tritius, obec Horní Lapač – Obnova technického vybavení knihovny, obec Kyselovice – Roboti v Obecní knihovně v Kyselovicích, obec Přílepy – Obnova technického vybavení knihovny, obec Rajnochovice – Pořízení technického vybavení pro Obecní knihovnu Rajnochovice, obec Rusava – Obnova technického vybavení knihovny Obecní knihovny na Rusava a obec Zahnašovice – obnova technického vybavení knihovny.

Dotaci SKIP v rámci tzv. Malých regionálních projektů získala obec Kyselovice na projekt 130 let knihovny v Kyselovicích.

Mnozí provozovatelé knihoven provedli rekonstrukce prostor, úpravy interiéru nebo nákup nového vybavení knihoven. Do nových prostor byla přestěhována a novým nábytkem vybavena knihovna Rajnochovice. Knihovna v Zástřizlech byla vymalována. V rekonstrukci je knihovna v Jarohněvicích a pobočka Knihovny Kroměřížska – Postoupky. Knihovna Kroměřížska otevřela od října 2023 novou pobočku – Drahlov.

Regionální pracoviště Knihovny Kroměřížska buduje Souborný katalog pro veřejné knihovny okresu Kroměříž. Celkem je proveden retrospektivní zápis celého knihovního fondu do systému Tritius v 43 neprofesionálních knihovnách.

Zápis nových přírůstků neprofesionálních knihoven pro střediska Kroměříž, Kvasice, Koryčany, Zdounky do automatizovaného systému provádí zaměstnanci regionálního oddělení Knihovny Kroměřížska. Zápis nových přírůstků pro středisko Bystřice, Holešov, Hulín a Morkovice provádí zaměstnanci profesionálních knihoven v Bystřici, Holešově, Hulíně a Morkovicích.

Devět profesionálních knihoven okresu Kroměříž pracuje v **AKS Tritius** a dvě (Kvasice, Zdounky) v AKS Clavius. Systém Tritius REKS – výpůjční modul – využívá sedm obecních knihoven: Kyselovice, Martinice, Nítkovice, Rajnochovice, Rusava, Rymice a Zborovice.

67 neprofesionálních knihoven má vytvořeny **webové stránky**. Z toho 7 knihoven využívá domény svého provozovatele.

Stránku na sociálních sítích mají kromě pověřené knihovny také knihovny v Bystřici pod Hostýnem, Holešov, Hulín, Chropyně, Koryčany, Kvasice a neprofesionální knihovny obcí Kyselovice, Lubná, Nítkovice, Rymice, Troubky a Žeranovice. Mnoho knihoven využívá k propagaci na Facebooku stránku svého zřizovatele.

Titul Knihovna roku 2023 Zlínského kraje byl udělen **Městské knihovně Bystřice pod Hostýnem**. Ocenění Knihovnick Zlínského kraje obdržela knihovnice **Zdenka Chmelařová** z Obecní knihovny na Rusavě.

Další informace o knihovnách regionu jsou uvedeny na stránce knihkm.cz/regionalni-oddeleni.html.

Okres Uherské Hradiště

V okrese Uherské Hradiště zůstaly v platnosti smlouvy o spolupráci z roku 2003 se 75 zúčastněnými městy a obcemi. V roce 2023 se na zajišťování výkonu regionálních služeb podílely vedle **Knihovny Bedřicha Beneše Buchlovana** knihovny **Městská knihovna Bojkovice** (šest knihoven – Hostětín, Komňa, Nezdenice, Pitín, Rudice, Záhorovice), a **Místní knihovna Ostrožská Nová Ves** (Ostrožská Lhota).

Hlavní část spolupráce s knihovnami spočívala v pomoci při revizích knihovního fondu, aktualizaci, pomoci při nákupu a zpracování knih a při vyřazování. U nákupů knih pro obce jsou uplatňovány rabaty, které knihovna dostávala od svých dodavatelů. Revize probíhaly podle místních podmínek a na základě pětiletého plánu revizí. Aktualizace jsou prováděny především v knihovnách, u kterých je naplánovaná revize knihovního fondu v daném roce nebo v roce následujícím. Obsáhlejší aktualizace pak proběhly v pěti knihovnách obcí Boršice u Blatnice, Bystřice pod Lopeníkem, Ořechov, Ostrožská Lhota a Topolná.

V dotačním programu MK ČR VISK 3 pro rok 2023 bylo celkem úspěšných jedenáct knihoven, většina z nich žádala o nové technické vybavení. Pět profesionálních knihoven a jedna neprofesionální knihovna Pitín obdržely dotaci na nový knihovní systém Tritius REKS. Knihovna Kunovice žádala dotaci na pořízení biblioboxu pro samoobslužné vrácení dokumentů.

Úpravy a modernizace interiéru proběhly v knihovně v Bystřici pod Lopeníkem (nové osvětlení, podlaha a vybavení). V knihovně Pitín byly vyměněny veškeré regály za nové. Knihovna v Nedachlebicích byla z důvodu nevyhovujícího stavu uzavřena na podzim roku 2022 a po úpravách (vysušení prostor, pokládka nové podlahy) došlo v únoru 2023 ke znovuotevření. Modernizace interiéru a pořízení nového vybavení proběhlo v pobočce Máj (Knihovna Františka Kožíka Uherský Brod). Některé další knihoven byly nově vybaveny nábytkem – např. Bánov (pořízení sedacího nábytku), Tučapy (pořízení komody a čtyř křesel), Pašovice (vybavení dětského koutku stolem a sedacím nábytkem).

Začátkem roku byla v **systému Tritius** u všech REKS neprofesionálních knihoven provedena anonymizace údajů u čtenářů, kteří více než rok neobnovili registraci. Neprofesionální knihovny

využívají nový knihovní systém Tritius REKS, modul katalogizace mají všechny knihovny regionu. Výpůjční protokol Tritius REKS funguje v 50 neprofesionálních knihovnách (nově byl zaveden v knihovně Pitín) a osmi profesionálních knihovnách (nově přešly knihovny Bílovice, Boršice, Buchlovice, Starý Hrozenkov a Strání). Samostatný systém Tritius mají tři profesionální městské knihovny (Bojkovice, Staré Město a Uherský Brod). Knihovna Kunovice má systém KOHA.

Všechny knihovny regionu mají **webové stránky s odkazem do on-line katalogu**. Vzhled stránek se snaží knihovny vylepšovat a aktualizovat. Stále více knihoven využívá k propagaci Facebook (celkem deset profesionálních knihoven a 25 neprofesionálních knihoven).

Ocenění Knihovna Zlínského kraje roku 2023 získala **Místní knihovna Ořechov** a ocenění Knihovnick Zlínského kraje roku 2023 obdržela knihovnice **Antonie Náplavová** z Místní knihovny Polešovice.

Informace k programu RF jsou dostupné na webových stránkách Knihovny Bedřicha Beneše Buchlovana – knihovnabbb.cz/pro-knihovny.

Okres Vsetín

MVK Vsetín ve svém regionu obsluhuje 73 knihoven a v roce 2023 se na zajišťování výkonu regionálních služeb podílely také knihovny: **Obecní knihovna Horní Lideč, Základní knihovna Jablůnka, Městská knihovna Rožnov pod Radhoštěm a Městská knihovna Valašské Meziříčí**.

V dotačním programu **VISK 3** v roce 2023 uspělo celkem 10 projektů. Z dotace bude hrazena obnova a doplnění technického vybavení knihoven těchto měst a obcí: Lužná, Ratiboř, Liptál, Kunovice, Rožnov pod Radhoštěm. Box na vracení knih byl finančně podpořen v Horní Bečvě. Výdejní box, rozšíření služeb selfchecku o možnost vrátit dokument získala knihovna ve Valašském Meziříčí. Dotaci na novou licenci AKS obdržela obec Lužná. Roboti, jako součást vzdělávání, Inovace knihovnických, informačních a platebních služeb byly pořízeny v MKV Vsetín.

Byla vyhodnocena **Soutěž O nejlepší knihovnici/knihovníka okresu Vsetín** za rok 2022. V červnu 2023 na Setkání zřizovatelů a knihovníků okresu Vsetín proběhlo slavnostní vyhlášení vítězů. Ocenění si odnesly knihovnice Lenka Cabáková z Knihovna Města Zubří a Marcela Slížková z Místní knihovny v Prostřední Bečvě.

v září 2023 proběhlo stěhování **Městské knihovny Rožnov pod Radhoštěm** do opravených a rozšířených prostor. Rekonstrukce započala v dubnu 2022. Slavnostní otevření proběhlo 15. 10. 2023. Nová podoba knihovny nabízí čtenářům komunitní prostor, bezbariérový přístup, rozšíření provozní doby a sál pro 80 lidí. Čtenáři zde také naleznou selfcheck, Půjčbox, samoobslužnou kavárnu, dětské oddělení, půjčovnu novinek, hudební sekci, klavír, oddělení pro mladé a dospělé a studovnu. V rámci rekonstrukce byla doplněna i zeleň a sadové úpravy kolem budovy.

Od ledna 2023 se změnil status knihovny ve **Valašské Bystřici na profesionální**. Knihovna je spojena s informačním centrem v obci. Výpůjční doba koresponduje s otevírací dobou informačního centra. Bohužel, z důvodu dlouhodobé pracovní neschopnosti knihovníka, byla otevírací doba v průběhu roku krácena a knihovna byla cca 6 měsíců zavřená.

V **Místní knihovně ve Velkých Karlovicích** proběhla velká rekonstrukce budovy, v níž sídlí knihovna, a úprava interiéru. Z tohoto důvodu byla knihovna přes léto až do podzimu uzavřena. Knihovna získala

spolu s **MVK Vsetín** ocenění Nadace OSF **Biblioteca Inspirans**. Obě oceněné knihovny „vytvářejí prostor pro dialog, celoživotní vzdělávání a dobré sousedské vztahy.“

V mnoha dalších knihovnách proběhly rekonstrukce nebo úpravy prostor, případně dovybavení novým nábytkem – např. v knihovnách obcí Vigantice (byl pořízen nový regál na knihy), Horní Bečva (nový nábytek), Halenkov (dokoupeny nové police a Fatboy sedáky), Hovězí (dětský koutek), Pržno (rekonstrukce přilehlého sálu, který bude sloužit pro besedy a jiné akce knihovny, nová kuchyňka a posezení na zahradě), Malá Bystřice (instalována klimatizace, nové žaluzie, přesun a úpravy regálů), Valašská Polanka (upoutávky na služby knihovny).

Knihovna v **Novém Hrozenkově** sídlí v provizorních prostorech, který je velmi omezený např. pro pořádání besed. Rekonstrukce je plánována asi na jeden rok.

V obci **Bystřička** byla instalována „knihobudka“ – regály v čekárně na vlak a autobus.

V knihovně **Perná** – pobočka knihovny Lešná – byla dokončena retrokatalogizace a knihovna začala půjčovat přes počítač.

Městská knihovna Valašské Meziříčí získala ocenění **Knihovna Zlínského kraje roku 2023**. Ocenění Knihovnik Zlínského kraje roku 2023 obdržela **Marcela Kulišťáková** z Místní knihovny v Prostřední Bečvě.

Informace k programu RF jsou dostupné na webových stránkách MVK – mvk.cz/pro-knihovny.

Okres Zlín

V okrese Zlín pracovalo 115 obsluhovaných knihoven a v roce 2023 se na zajišťování výkonu regionálních služeb podílely vedle **KKFBZ** také městské knihovny v **Brumově-Bylnici, Fryštáku, Luhačovicích, Napajedlích, Otrokovicích, Slavičíně, Slušovicích, Vizovicích, Valašských Kloboukách a Knihovna Štítná nad Vláří**. V souvislosti s mimořádnou dotací Zlínského kraje na podporu komunitní činnosti knihoven byla nabídnuta možnost navýšení hodin pro jednotlivé profesionální knihovny na tyto mimořádné akce. Této možnosti využily knihovny v Napajedlích (30 hodin navíc) a ve Vizovicích (20 hodin navíc).

Začátkem roku byly uzavřeny nové dodatky ke Smlouvám o poskytování a zajištění regionálních knihovnických služeb v rámci regionálních funkcí. Tyto specifikující rozsah služeb, počet objednaných hodin, hodinovou sazbu a termíny zpracování výkazů.

Místní knihovna obce Halenkovice se díky své provozní době i činnosti zařadila mezi **profesionální** knihovny okresu Zlín.

O dotaci z **programu MK ČR VISK 3** na zkvalitnění služeb, počítačovou nebo projekční techniku si úspěšně požádaly tyto knihovny a obce: Městská knihovna Otrokovice (upgrade AKS), Obecní knihovna Provodov (nová výpočetní technika), Knihovna Štítná nad Vláří (dataprojektor a plátno) a Městská knihovna Josefa Čižmáře Vizovice (dva projekty: Bibliobox a zahájení e-vypůjček).

Dotaci v rámci Malých projektů **SKIP** obdržely knihovny: Místní knihovna v Dolní Lhotě (Bude ze mě jednou spisovatel), Knihovna Štítná nad Vláří (Týden knihoven – podpora rozvoje čtenářství u dětských čtenářů) a Obecní knihovna Bratřejov (Učíme se příběhem). V roce 2023 vypsala SKIP mimořádně také

„Velké projekty SKIP“. V tomto dotačním řízení obdržela dotaci Knihovna Boženy Benešové Napajedla na projekt Trénink paměti pro seniory.

Místní knihovna v Dolní Lhotě byla úspěšná s žádostí EON EPP – pomáhej pohybem.

Rekonstrukce prostor knihovny probíhala v knihovnách obcí: Březnice (nový sedací nábytek, výměna oken, žaluzií), Halenkovice (koberce, fotografické obrazy na stěny, 3D tiskárna), Lhota (rekonstrukce knihovny, nový nábytek, k dispozici nový salonek vedle knihovny), Nedašova Lhota (rekonstrukce vstupních prostor budovy, nové dveře, elektrické rozvody, topná tělesa a osvětlení, výmalba, nový stůl a židle, nové PC), Ostrata (nové PC a připojení k wifi), Podhradí (rekonstrukce prostor), Rokytnice (obměna vybavení knihovny), Sehradice (výměna osvětlení a vybavení – stůl, židle), Šanov (celková rekonstrukce budovy i knihovny), Šarovy (nové osvětlení), Tichov (nové regály v dětském oddělení, stoly a vymalování dětského koutku) a Horní Lhota (zahájení rekonstrukce knihovny).

Obecní knihovna Rudimov je přestěhována do náhradních prostor (mobilní buňka). Celá budova byla zbourána a nyní probíhá výstavba nové víceúčelové budovy, ve které bude kromě obecního úřadu sídlit i knihovna. Plánuje se zahájení provozu v nových prostorách v první polovině roku 2024.

Knihobudky spravují městské knihovny ve Fryštáku, Slavičíně a obecní knihovny např. v Ludkovicích, Pozlovicích, Sazovicích, Lukovečku, Kelníkách, Hostišově, Bratřejově nebo v Bohuslavicích u Zlína.

V současné době půjčuje prostřednictvím **automatizovaného knihovního systému 56 knihoven**. Přetrvávají problémy s internetovým připojením v obci Lipová, proto zde není využíván AKS Verbis. AKS využívají už všechny obce v regionu Napajedla, Otrokovice, Slavičín, Slušovice, Štítná a Valašské Klobouky.

Všechny knihovny okresu mají webovou stránku a elektronický katalog. Stránku na Facebooku má 24 obecních knihoven okresu. Wifi připojení mají všechny profesionální knihovny a 57 neprofesionálních knihoven okresu Zlín.

Titul Knihovna Zlínského kraje roku 2023 získala za okres Zlín **Místní knihovna obce Halenkovice** a ocenění Knihovník Zlínského kraje roku 2023 obdržela **Silvie Minaříková** z Obecní knihovna v Bohuslavicích u Zlína.

Diplom za Vesnickou knihovnu Zlínského kraje získala obec **Rokytnice. Místní knihovna obce Halenkovice**, která prošla v nedávné době celkovou rekonstrukcí, se stala **Knihovnou roku 2023**.

Jednotlivé standardy regionálních funkcí a číselné ukazatele plnění ve Zlínském kraji

Poradenská a konzultační činnost

- Standard je zaměřen na řešení knihovnické problematiky, legislativy, umístění a vybavení knihoven, budování knihovního fondu, aktualizace a revize knihovního fondu, pomoc při zpracování grantů, konzultace v oblasti elektronických služeb knihoven apod. Poradenská činnost zásadně ovlivňuje úroveň a dostupnost knihovnických a informačních služeb a je využívána knihovníky i provozovateli knihoven.
- Oproti předchozímu roku se uskutečnilo více metodických návštěv (o 59) i konzultací (o 99). Některé pověřené knihovny ještě navštěvovali nové starosty obcí, aby je informovali o programu regionálních funkcí knihoven – celkem proběhlo 379 jednání se zástupci obcí. Metodičky a pracovníci střediskových knihoven více komunikovali také podporu komunitní činnosti a zapojení knihoven do projektu Bookstart. Také začínající knihovníci byli informováni o možnostech spolupráce a nabízených službách.

Poradenství	2022	2023				
	Celkem		KK	KBBB	MVK	KKFBZ*
Počet obslužených knihoven	391	365	100	74	73	118
počet poskytnutých konzultací	1 817	1 916	293	590	493	540
počet metodických návštěv	681	740	299	74	184	183
Celkem akcí	2 498	2 656	100	74	73	118
z toho jednání se zástupci obcí	348	379	88	64	58	150

*okresní i krajská funkce KKFBZ

Standard: *metodická návštěva zpravidla 2x ročně v každé obsluhované knihovně v kraji. Ve většině knihoven byl standard naplněn.*

Statistika knihovnických činností

Krajská, pověřené a další profesionální knihovny zpracovaly 317 statistických výkazů a sumářů KULT za rok 2022.

Další statistické výkazy, které slouží ke kontrole činnosti knihoven, byly zpracovány v průběhu roku. Statistické výsledky byly využity také jako podklad pro zpracovávání výkonů knihoven z hlediska standardů VKIS.

Standard: 1x ročně výkazy, průběžné využití.

Standard byl krajskou a pověřenými knihovnami naplněn.

Vzdělávání knihovníků, semináře a porady

Krajská a pověřené knihovny připravují v rámci RF vzdělávací akce pro knihovníky Zlínského kraje. V roce 2023 se uskutečnilo v kraji celkem **82 vzdělávacích akcí (35 v rámci RF)**, což je o 25 akcí více než v předchozím roce. Tyto akce absolvovalo **2 182 účastníků** z 226 knihoven (o 812 více účastníků než v předchozím roce). V roce 2023 nebyla ani jedna akce pořádána online.

Průměrně se jedné vzdělávací akce pořádané pověřenými knihovnami nebo krajskou knihovnou účastnilo 27 knihovníků a průměrně trvala jedna vzdělávací akce 4 hodiny. Akce v rámci RF se průměrně zúčastnilo 21 knihovníků a akce trvala v průměru průměrně 3 hodiny.

Akcí na podporu vzdělávacích, kulturních a komunitních aktivit bylo uspořádáno **13**.

Školení organizovaná pověřenými knihovnami byla zaměřena na tato témata: dezinformace, Knihovny.cz, regionální literatura, práce s knihovním systémem Tritius, vyhledávání v elektronickém katalogu, interaktivních robotické hračky, knihovní systém KOHA, soutěž Knihovna roku, správné opravy knih, téma války v dětských knihách, Canva, Bookstart, E-výpůjčky a další.

KKFBZ pořádala kurzy ze dvou projektů na vzdělávání z Národního plánu obnovy – viz výše.

V kraji probíhají rovněž semináře zaměřené primárně na dobrovolné knihovníky. Uskutečnily se tyto **akce určené neprofesionálním knihovnám:**

- Odborné semináře pro knihovníky okresu Kroměříž v Kroměříži a v Holešově
- Letní setkání knihovníků veřejných knihoven v KBBB a Knihovně Františka Kožíka Uherský Brod
- Setkání starostů a knihovníků regionu Uherské Hradiště v obci Slavkov
- Setkání knihovníků střediska Vsetín ve Valašské Polance
- Setkání knihovnic/knihovníků a starostek/starostů okresu Vsetín
- Setkání knihovníků Rožnovska v knihovně ve Vidči
- 17. setkání starostů obcí a knihovníků okresu Zlín
- Seminář pro knihovníky okresu Zlín

Vzdělávání knihovníků, semináře	2022	2023				
	celkem	celkem	KK	KBBB	MVK	KKFBZ*
počet obslužených knihoven	290	226	32	44	49	101
počet všech vzdělávacích akcí	57	82	6	11	15	50
z toho: počet akcí v rámci výkonu RF	25	35	6	11	11	7
z toho: počet akcí realizovaných online	4	-	0	0	0	0
z toho: počet akcí na podporu vzdělávacích, kulturních a komunitních aktivit	5	13	0	1	9	3
počet všech účastníků	1 370	2 182	90	205	191	1 696
z toho: počet účastníků akcí v rámci RF	836	725	90	152	158	325
z toho: počet účastníků online akcí	346	-	0	0	0	0
z toho: počet účastníků akcí na podporu vzdělávacích, kulturních a komunitních aktivit	90	286	0	14	91	181
počet všech vyučovacích hodin	231	340	20	22	44	254
z toho: počet vyučovacích hodin v rámci RF	81	93	20	22	21	30
z toho: počet vyučovacích hodin na podporu vzdělávacích, kulturních a komunitních aktivit	18	28	0	1	14	13

*okresní i krajská funkce KKFBZ

Některé vzdělávací akce byly součástí porad pro profesionální knihovny.

Porady byly připraveny jednak KKFBZ a pověřenými knihovnami pro profesionální knihovníky a jednak profesionálními knihovnami pro knihovníky neprofesionálních knihoven (např. porady pro knihovníky středisek Luhačovice, Rožnov pod Radhoštěm a Vsetím). Dvě porady, které pořádala KBBB, byly výjezdní. Porady proběhly v Mařaticích a v knihovně v Kunovicích. Všechny porady měly vzdělávací obsah a byla na nich probírána aktuální témata, pravidelně byly vyhodnocovány statistické ukazatele, plnění standardů VKIS, podpora komunitní činnosti, zapojení do Bookstartu apod.

Porady	2022	2023				
	celkem	celkem	KK	KBBB	MVK	KKFBZ
počet obslužených knihoven	71	83	9	15	38	21
počet akcí	19	30	8	6	6	10
počet účastníků	250	342	82	77	89	94

Standard: 2x ročně porady ředitelů/pracovníků pověřených knihoven, 1x ročně porady knihovníků profesionálních obsluhovaných knihoven, 1x ročně porady, příp. semináře knihovníků neprofesionálních obsluhovaných knihoven

Standard byl krajskou a pověřenými knihovnami naplněn:

- standardem stanovený počet hodin pro vzdělávání profesionálních knihovníků (48) a neprofesionálních knihovníků (8) bude vyhodnocen v rámci vyhodnocení plnění standardů VKIS v 1. čtvrtletí roku 2024,
- nabídka kurzů a seminářů pověřených knihoven v součinnosti s nabídkou krajské knihovny byla dostatečná a umožnila knihovníkům standardem stanovený počet hodin splnit.

Výměnný fond

Výměnný fond (VF) je budován z finančních prostředků Zlínského kraje a je součástí knihovních fondů krajské a pověřených knihoven. Na nákup VF byla metodickým pokynem KKFBZ stanovena minimální suma ve výši 15–20 % z celkové finanční částky na výkon RF v jednotlivých okresech. Vynaložené finanční prostředky na VF v roce 2023 byly **2 831 383 Kč**, to je o 889 206 Kč více než v roce 2022 (o 46 %), a tvořily **17 % z celkové částky na RF** (po odečtení nákladů na krajskou metodiku).

Roční přírůstek VF činil 10 384 svazků a byl **o 2 445 svazků vyšší** než v předchozím roce a to díky mimořádné dotaci kraje na komunitní činnost. Průměrná cena za jednu knihovní jednotku (knihu nebo audioknihu) činila **273 Kč**, což je o 28 Kč více než v předchozím roce. Úbytek VF byl 7 847, tj. o 418 kj. více než v předchozím roce.

Výměnný fond	2022	2023				
	celkem	celkem	KK	KBBB	MVK	KKFBZ
stav VF k 31. 12.	168 233	170 798	44 894	44 880	28 652	52 372
roční přírůstek VF	7 939	10 384	2 483	2 652	2 550	2 699
roční úbytek VF	7 429	7 847	1 020	2 240	4 587	0

Cirkulace výměnného fondu

Výměnnými soubory bylo obslouženo 337 knihoven kraje. V roce 2023 opět navýšen celkový počet expedovaných souborů na 1 145 souborů (nárůst o 92 souborů). Do souborů bylo zařazeno 76 092 dokumentů, což je o 5 530 více než v roce předchozím. V okresech Kroměříž, Uherské Hradiště a Zlín mají knihovníci možnost vybírat si sami další knihy do výměnných souborů z výměnného fondu uskladněného v pověřených knihovnách. Počet svazků v takto vytvořených výměnných souborech je různý podle potřeby a požadavků obsluhované knihovny.

Knihovny okresu Kroměříž si mohou navíc vybírat z tematických a rozšiřujících souborů, z nabídky audioknih a knih Kouzelné čtení s Albi tužkou. V roce 2023 bylo vypůjčeno 38 těchto souborů.

V okresu Uherské Hradiště si výměnné soubory knihovníci buď vybírají sami, nebo jsou připravovány profesionálními knihovnami, které plní RF. Ostatní soubory chystá pracovník regionálního útvaru KBBB.

V roce 2023 proběhla v okresu Vsetín cirkulace výměnných souborů opět třikrát. Navíc byly na podzim rozvezeny tzv. mimořádné soubory, které byly nově v roce 2023 vytvořeny z části finančních prostředků, které byly navýšeny k dotaci na RF. Tyto soubory obsahují Albi tužku, Albi knížky z edice Kouzelné čtení, stolní hry a kvalitní naučnou literaturu.

V okrese Zlín je také kromě pravidelně cirkulovaných souborů zájem o rozšiřující soubory, tzv. soubory na přání. V roce 2023 jich bylo vytvořeno 93. Do výměnných fondů byly nově přidány tematické kufříky, které obsahují knihy, didaktické pomůcky, hry apod. Bylo vytvořeno celkem 15 kufříků (Poznáváme čísla, Poznáváme písmenka, Lidské tělo, Dopravní výchova pro děti apod.).

Standard byl krajskou a pověřenými knihovnami naplněn.

Cirkulace VF	2022	2023				
	celkem	celkem	KK	KBBB	MVK	KKFBZ
počet obslužených knihoven	335	337	100	67	69	101
počet expedovaných souborů	1 053	1 145	415	168	294	268
počet svazků v souborech	70 562	76 092	22 170	13 695	23 890	16 337

Standard: *minimálně 2x ročně 1 soubor s minimálně 60 svazky dle Metodického pokynu MKČR k zajištění výkonu RF knihoven a jejich koordinaci na území ČR z roku 2019.*

Standard byl krajskou a pověřenými knihovnami naplněn.

Pomoc při revizi a aktualizaci knihovních fondů

Standard je zaměřen na ochranu knihovního fondu. Revize probíhaly podle stanoveného pětiletého plánu. Aktualizace knihovních fondů zahrnuje několik nezbytných činností, jako např. probírku knihovního fondu po obsahové stránce, zápis staršího knihovního fondu do databáze, vyřazování knihovních jednotek, přebalování, značení abecední i znaky MDT apod. V roce 2023 připadla povinnost provést revizi v 60 knihovnách. Knihovny se více věnovaly aktualizaci knihovního fondu, pomoc s aktualizací byla poskytnuta 88 knihovnám kraje.

Pomoc při revizi a aktualizaci knihovních fondů	2022	2023				
	Celkem	celkem	KK	KBBB	MVK	KKFBZ
počet revidovaných knihoven	58	60	17	15	8	20
počet revidovaných k. j.	154 992	189 662	39 383	71 864	22 530	55 885
počet aktualizovaných knihoven	78	88	16	25	18	29
počet aktualizovaných k. j.	162 686	195 774	44 350	59 759	74 745	16 920
počet knihoven, v nichž se vyřazovalo	85	98	21	21	21	35
počet vyřazených knihovních jednotek	32 435	34 435	7 046	6 132	11 474	9 783

Standard: revize 1x za 5 let – na vyžádání.

Standard byl krajskou a pověřenými knihovnami naplněn.

Nákup a zpracování knihovního fondu z prostředků obcí

Po dohodě s provozovateli obsluhovaných knihoven provádí nákup knih především pověřené knihovny v Uherském Hradišti a Vsetíně a na základě objednávky služeb knihovnici profesionálních knihoven. Provozovatelé a knihovnici obsluhovaných knihoven, kteří nevyužívají tuto službu, si provádí nákup knih sami.

Zpracování knihovního fondu zakoupeného z prostředků obcí realizovaly všechny pověřené knihovny a na základě objednávky služeb další profesionální knihovny. Nejvíce knihovních jednotek bylo nakoupeno a zpracováno v okrese Uherské Hradiště.

Nákup a zpracování KF z prostředků obcí		2022	2023				
		celkem	celkem	KK	KBBB	MVK	KKFBZ
Nákup	počet obslužených knihoven	116	122	9	58	38	17
	počet nakoupených knihovních jednotek	9 399	10 068	233	7 034	1 975	826
Zpracování	počet obslužených knihoven	252	258	66	69	48	75
	počet zpracovaných knihovních jednotek	25 660	25 216	3 955	9 256	4 704	7 301

Standard: dodání zpracovaných knihovních fondů pověřenou knihovnou dle uzavřené smlouvy.

Standard byl krajskou a pověřenými knihovnami naplněn.

Praktická podpora vzdělávacích, kulturních a komunitních aktivit

	2022	2023				
	celkem	celkem	KK	KBBB	MVK	KKFBZ
Počet obslužených knihoven	17	127	21	19	63	24
Počet akcí, zásahů	47	218	70	34	77	37

Jde o jeden z novějších standardů výkonu regionálních funkcí knihoven, který byl v minulých letech vzhledem k nedostatku finančních prostředků plněn jen částečně.

Díky mimořádné dotaci Zlínského kraje na komunitní činnost byly realizovány tyto aktivity:

- Do projektu S knížkou do života / Bookstart bylo nově zapojeno 64 knihoven Zlínského kraje. Zapojeným knihovnám byly poskytnuty motivační sety pro rodiče a děti. Knihovnám, které se do projektu Bookstart přihlásily, byly poskytnuty didaktické sety s hrami pro malé děti (Kroměřížsko) a materiál a herní prvky pro dovybavení dětských koutků (Vsetínsko a Zlínsko).
- Uskutečnilo se 116 akcí pro podporu Bookstartu a komunitních akcí pro 94 knihoven kraje. Jednalo se např. o besedy se spisovateli, ilustrátory, divadelní představení. Pro knihovníky se uskutečnilo seznámení s deskovými hrami a proběhl seminář S knížkou do života – Inspirační seminář.
- Výměnné soubory pro obsluhované knihovny byly doplněny o další typy dokumentů, jako jsou společenské hry, audioknihy, didaktické pomůcky a tematické kufříky pro rodiče s malými dětmi. U všech akcí, na motivačních setech Bookstart apod., bylo uvedeno, nebo byly nalepeny samolepky s uvedením, že tyto akce byly realizovány či zakoupeny z dotace Zlínského kraje.

Akce realizované z mimořádné dotace na komunitní činnost

Zapojení knihoven kraje do projektu Bookstart	KK	KBBB	MVK	KKFBZ	Celkem
Počet nově zapojených knihoven	4	13	30	17	64
Počet předaných motivačních setů (pro rodiče s dětmi 0–3 roky)	420	290	740	300	1750
Počet předaných motivačních setů (pro rodiče s dětmi 3–5 let)	600	310	610	210	1730
Akce pro podporu Bookstartu a komunitní akce	KK	KBBB	MVK	KKFBZ	Celkem
Počet podpořených knihoven	21	18	39	16	94
Počet akcí celkem	70	21	5	20	116

V okrese Kroměříž byly v obsluhovaných knihovnách organizovány především besedy se spisovateli, ilustrátory a divadelní představení. Na weby obecních knihoven byly umísťovány pozvánky na akce. V knihovnách byly předávány motivační sety Bookstart a sety didaktických her.

Knihovnám v okrese Uherské Hradiště byla nabídnuta možnost realizace scénického čtení a besedy s regionální tematikou. 13 knihoven se nově zapojilo do projektu Bookstart. Těmto knihovnám byly předány motivační sety.

Na Vsetínsku proběhlo pět seminářů – ve Vsetíně, Rožnově pod Radhoštěm, Valašském Meziříčí, Jablůnce a v Horní Lidči, na kterých byly knihovnice a knihovníci seznámeni s deskovými hrami, které budou nově cirkulovat po knihovnách. V okrese Vsetín bylo do projektu Bookstart zapojeno 30 knihoven.

V okrese Zlín bylo kromě zapojování knihoven do Bookstartu organizováno 20 akcí v malých knihovnách. Jednalo se o besedy s autory knih, tvořivé dílny, ukázky tradičních řemesel nebo divadelní představení pro děti.

Servis automatizovaného knihovního systému

Standard zahrnuje servis software, instalaci a údržbu knihovnických programů, generování a aktualizaci souborných katalogů, servis programu pro evidenci knihovnických fondů, pro evidenci a cirkulaci výměnného fondu aj. O tyto služby byl v roce 2023 větší zájem než roce předchozím.

Servis výpočetní techniky	2022	2023				
	celkem	celkem	KK	KBBB	MVK	KKFBZ
počet obslužených knihoven	151	246	43	60	67	76
počet akcí	258	277	48	165	46	18

Standard: *průběžně*.

Standard byl krajskou a pověřenými knihovnami naplněn.

Doprava v rámci výkonu regionálních funkcí

Ve statistice RF se vyazuje především rozvoz výměnných souborů, cesty na metodické návštěvy, výjezdy k provádění revizí, aktualizací KF a servisu výpočetní techniky. V roce 2023 bylo obsluženo 314 knihoven a najeto o 1 316 km více než v předchozím roce.

Doprava v rámci výkonu RF	2022	2023				
	celkem	Celkem	KK	KBBB	MVK	KKFBZ
počet obslužených knihoven	281	314	92	75	73	74
počet ujetých km	16 811	18 127	5 944	4 875	4 636	2 672

Stav elektronických služeb a automatizace

KKFBZ a pověřené knihovny se postupně snaží, aby měly všechny knihovny kraje provedenu retrokonverzi fondu, a aby knihovny měly alespoň jednoduchou a aktuální webovou stránku. Knihovny, které již mají svůj knihovní fond v elektronické podobě a příslušný software, umísťují na web odkaz na svůj on-line katalog knih. Některým knihovnám však stále funguje katalog jen v době provozu dané knihovny, je třeba ohledně této skutečnosti jednat se zřizovateli. Knihovny nad 1 000 obyvatel a mnoho knihoven menších obcí využívá automatizovaný výpůjční systém.

	2022	2023				
	celkem	celkem	KK	KBBB	MVK	KKFBZ
Počet neprofesionálních knihoven (bez poboček)	250	249	67	59	47	76
Z toho knihovny, které mají kompletní katalog KF v elektronické podobě	226	226	43	59	48	76
Z toho knihovny, které mají on-line katalog	224	224	43	59	46	76
Z toho knihovny, které využívají AKS – výpůjční modul	156	160	7	50	47	56

V roce 2023 přibyla jedna knihovna, ve které byla provedena retrokonverze fondu – knihovna **Perná** (pobočka Místní knihovny v Lešné). Tato knihovna také začala využívat automatizovaný výpůjční systém (AKS). Celkem v kraji přibily čtyři knihovny, které využívají AKS pro výpůjční proces. Celkem AKS provozuje 160 neprofesionálních knihoven, tj. 64 %.

Retrokonverzi KF a online katalog má provedenu celkem 91 % neprofesionálních knihoven kraje. Webové stránky mají všechny knihovny kraje.

Hodnocení ekonomických ukazatelů

Financování výkonu RF zajistil Krajský úřad Zlínského kraje uzavřením smluv a dodatků o poskytnutí neinvestiční účelové dotace z rozpočtu Zlínského kraje s pověřenými knihovnami. Pro KKFBZ byla finanční částka na výkon RF zahrnuta do jejího rozpočtu. Ve finanční částce KKFBZ je započítána i částka pro zajištění krajské úrovně výkonu RF pro knihovníky Zlínského kraje.

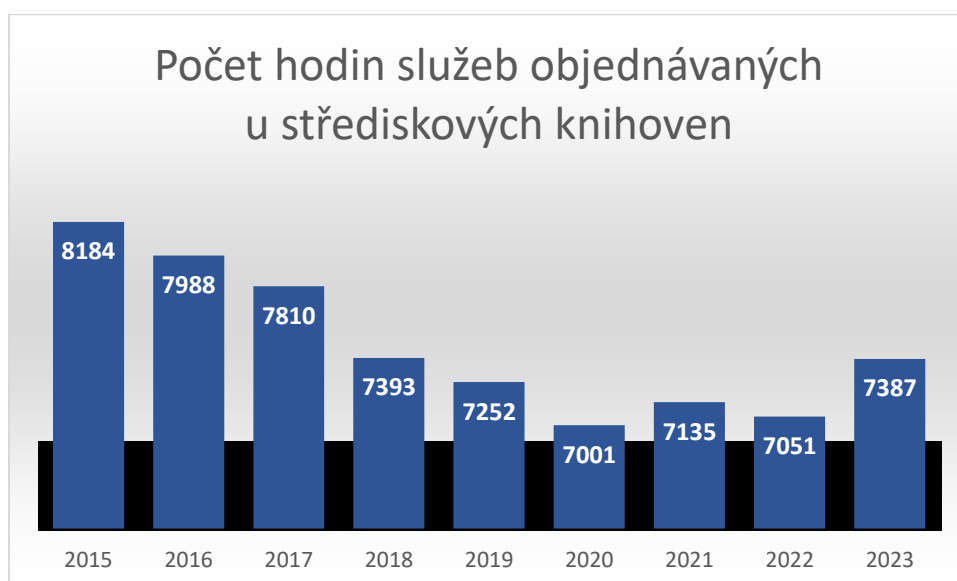
Pro krajskou knihovnu a tři pověřené knihovny byla pro rok 2023 v rozpočtu Zlínského kraje schválena částka 15 311 tis. Kč. Ve druhém čtvrtletí byla knihovnám navýšena dotace o celkovou částku 2 mil. Kč na celkových **17 311 tis. Kč**. Navýšení bylo určeno na podporu komunitních a prarodinných aktivit ve spolupráci s projektem S knížkou do života / Bookstart ČR realizovaným knihovnami ve Zlínském kraji.

Finanční částka byla rozdělena následovně:

Příjemce	Částka v Kč	Navýšení	Celková částka
KK Kroměříž	3 604 000	449 000	4 053 000
KBBB Uherské Hradiště	3 771 000	498 500	4 269 500
MVK Vsetín	3 571 000	475 500	4 046 500
KKFBZ Zlín	4 375 000	577 000	4 952 000
Zlínský kraj celkem	15 321 000	2 000 000	17 321 000

Regionální služby personálně zajišťovali pracovníci KKFBZ (4,6), KK (4,49), KBBB (4,25) a MVK (3,92) s rámci celkem 18,26 úvazku. Na smluvním základě a na základě objednávky knihovnických služeb se na této činnosti podíleli další pracovníci profesionálních knihoven Zlínského kraje.

Krajská a pověřené knihovny část finančního příspěvku od Zlínského kraje využily pro přímou úhradu výše jmenovaných služeb. Byly uzavřeny smlouvy jednak o přenesení regionálních funkcí na vybranou základní knihovnu mezi krajskou a pověřenými knihovnami, jednak o poskytování regionálních služeb v rámci regionálních funkcí obsluhovaným základním knihovnám, jejichž rozsah byl přesně specifikován v objednávce služeb. Poskytnuté služby byly vykázány v hodinové sazbě **240 Kč na hodinu** (mzdové náklady, pojištění, režijní náklady) a čtvrtletně propláceny provozovatelům knihoven fakturou. Na základě objednávky knihovnických služeb bylo v roce 2023 **odpracováno 7 387 hodin** (o 336 více než v roce 2022) v celkové částce **1 772 880 Kč**. Počet hodin byl srovnatelný s rokem 2018. Od roku 2015 poklesl celkový počet hodin proplácených knihovnám na základě objednávky o 798 hodin.

Materiálové náklady knihoven zahrnovaly především **nákupy knihovního fondu do výměnných souborů**, což představovalo **17,3 %** z celkového objemu finančních prostředků dotace bez krajské funkce: KKFBZ (18,2 %), KK (17 %), KBBB (15,7 %) a MVK (18,6 %). Částka na nákup knihovních dokumentů činila **2 831 383 Kč** – viz výše.

Ostatní materiálové náklady tvořil materiál ke zpracování knihovního fondu (obalová fólie, knižní a katalogizační lístky aj.), běžný kancelářský a spotřební materiál pro oddělení regionálních funkcí (např. tonery do tiskáren, kancelářský papír), propagační materiál, Bookstart sety s ostatním materiálem pro komunitní činnost apod.

Náklady na pohonné hmoty byly měsíčně vyčísleny podle počtu ujetých kilometrů pro zajištění výkonu RF z celkového počtu ujetých kilometrů. Služební vozidlo se používalo především pro rozvoz výměnných souborů do knihoven regionu, pro metodické návštěvy apod.

Náklady na energie byly stanoveny výpočtem podle počtu m² užívané plochy ve vztahu k zajištění výkonu regionálních funkcí (náklady na elektrickou energii a plyn za prostory, kde je umístěn výměnný fond).

V položce služby byly zahrnuty např.: tisk knižních lístků, telefonní poplatky, poštovné, cestovné pracovníků zajišťujících výkon regionálních funkcí, pojištění, náklady za hosting automatizovaného knihovnického systému, software pro statistiku, náklady na vydání publikace o činnosti a výsledcích veřejných knihoven ve Zlínském kraji a náklady na služby lektorů pro semináře pracovníků knihoven Zlínského kraje a honoráře lektorů pro komunitní činnost.

Celkové zhodnocení

Krajská knihovna opět spolupracovala s knihovnami pověřenými a profesionálními ve Zlínském kraji na poskytování regionálních služeb v souladu se standardy regionálních funkcí knihoven.

Mimořádně byla zajištěna podpora komunitní činnosti knihoven, přičemž se podařilo zapojit 64 knihoven do projektu Bookstart – S knížkou do života a uspořádat v malých knihovnách 116 komunitních akcí. Do výměnného fondu krajské a pověřených knihoven byly zařazeny speciální dokumenty typu společenských a didaktických her, Albi knížek a naučné literatury pro rodiče i malé děti apod. Celkem bylo do výměnných souborů zařazeno 76 092 dokumentů.

Díky programu regionálních funkcí, dotacím MK ČR z Národního plánu obnovy a SKIP bylo uspořádáno celkem 82 seminářů a kurzů pro 2 182 knihovníků z různých typů knihoven.

Výjimečné knihovny a knihovníci Zlínského kraje byli jako každoročně oceněni za svou mimořádnou činnost a významné počiny. Velmi úspěšná byla Místní knihovna obce Halenkovice, která získala prestižní ocenění Knihovna roku. MVK Vsetín a knihovna ve Velkých Karlovicích si vysloužily uznání v soutěži Bibliotheca inspirans 2023.

Zlín, 9. 2. 2024

(Dokument je opatřen elektronickým podpisem.)

Ing. Jan Kaňka

ředitel Krajské knihovny Františka Bartoše ve Zlíně,
příspěvkové organizace

Zpracovala: Ing. Jana Tomancová

Přílohy: dle obsahu